

Luonnos 12.1.2009
LAKIEHDOTUKSET

1.

Joukkoliikennelaki

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Sovellettamisala

Tätä lakia sovelletaan ammattimaiseen henkilöiden kuljettamiseen tiellä linja-autolla.

Ammattimaisella henkilöiden kuljettamisella tarkoitetaan elinkeinon harjoittamisen tai toimeentulon hankkimisen taikka muun tulonhankkimisen tarkoituksessa harjoitettua henkilöiden kuljettamista tiellä linja-autolla korvausta vastaan päätoimisesti taikka sivutoimisesti tai muutoin toisen elinkeinon ohella.

Tämän lain 2 §:n 1 ja 2 sekä 13 ja 14 kohtaa, 3-5 §:ää, 7 §:ää, 14 §:ää, 6 lukua sekä 66 §:ää sovelletaan myös raideliikenteeseen.

Tämän lain 4 §:ää sovelletaan myös lentoliikenteeseen.

Tämän lain 51 §:ää sovelletaan linja-autolla harjoitettavaan ammattimaiseen tavarankuljetukseen tiellä.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *palvelusopimusasetuksella* rautateiden ja maanteiden julkisista henkilöliikennepalveluista sekä neuvoston asetusten (ETY) N:o 1191/69 ja (ETY) N:o 1107/70 kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1370/2007;

2) *joukkoliikenteellä* yleisesti käytettävissä tai tilattavissa olevaa, useiden ihmisten kuljettamiseen tarkoitettua

a) ammattimaista linja-autoliikennettä, riippumatta siitä harjoitetaanko liikennettä markkinaehtoisesti vai palvelusopimusasetuksen mukaisesti;

b) palvelusopimusasetuksen mukaisesti harjoitettua raideliikennettä; sekä

[c) muuta rautateiden henkilöliikennettä;]

3) *markkinaehtoisella liikenteellä* muuta kuin palvelusopimusasetuksen mukaisesti linja-autolla harjoitettavaa liikennettä;

4) *tilausliikenteellä* markkinaehtoista liikennettä, jota harjoitetaan vain tilauksesta tilaajan määrämällä tavalla;

5) *reittiliikenteellä* markkinaehtoista liikennettä, joka on säännöllistä, jonka palvelut ovat yleisesti käytettävissä ja jonka reitin päätepiisteet, kaikki tai tärkeimmät pysäkit sekä aikataulun luvan myöntävä viranomainen vahvistaa;

- 6) *kutsujoukkoliikenteellä* markkinaehtoista liikennettä, joka on paikallista tai seudullista taikka alueellista ja jatkuvaluonteista, jota ajetaan etukäteen tehdystä tilauksesta ja jonka reitti ja aikataulu määräytyvät tilausten perusteella ja kuljetusten yhdistely(palvelu)n (toimenpiteiden) avulla;
- 7) *pikavuoroliikenteellä* nopeaa reittiliikennettä, jonka reitin pituus on enemmän kuin 100 kilometriä, jonka tarkasta reitistä asemakaava-alueella päättää kaupungin viranomainen ja joka pysähtyy vain pikavuoroliikenteen pysäkeillä;
- 8) *yhteisön kansainvälistä liikennettä koskeva asetuksella* yhteisistä säännöistä harjoitettaessa kansainvälistä henkilöliikennettä linja-autolla annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 684/92, sellaisena kuin se on muutettuna neuvoston asetuksella (EY) N:o 11/98;
- 9) *yhteisön kabotaasiliikennettä koskeva asetuksella* edellytyksistä, joilla muut kuin jäsenvaltioista olevat liikenteenharjoittajat voivat harjoittaa kansallista maanteiden henkilöliikennettä jäsenvaltioissa, annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 12/98;
- 10) *ammattiin pääsydirektiivillä* maanteiden kansallisen ja kansainvälisen tavaraj- ja henkilöliikenteen harjoittajien ammattiin pääsystä ja tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta sekä toimenpiteistä näiden liikenteenharjoittajien sijoittautumisvapauden tehokkaan käyttämisen edistämiseksi annettua neuvoston direktiiviä 96/26/EY;
- 11) *Interbus-sopimuksella* linja-autoilla harjoitettavaa satunnaista kansainvälistä matkustajaliikennettä koskevaa sopimusta;
- 12) *liikenteestä vastaavalla henkilöllä* henkilöä, joka on oikeushenkilön tähän tehtävään esittämä ja lupaviranomaisen hyväksymä, joka vastaa siitä että liikennettä harjoitetaan lain mukaisesti ja muutoin asianmukaisesti, joka edustaa yritystä tässä laissa tarkoitettujen viranomaisten kanssa asioitaessa ja joka tosiasiallisesti ja jatkuvasti johtaa yrityksen liikenteenharjoittamista;
- 13) *erilliskirjanpitovelvollisella liikenteenharjoittajalla* palvelusopimusasetuksen liitteen 5 kohdassa tarkoitettua liikenteenharjoittajaa, joka on velvollinen pitämään erillistä kirjanpitoa;
- 14) *käyttöoikeussopimuksella* julkisista hankinnoista annetun lain (348/2007) 5 §:n 6 kohdassa määriteltyä palveluja koskevaa käyttöoikeussopimusta.

3 §

Lain tavoite

Joukkoliikenteen palvelutason kehittämisen tavoitteena on, että ihmisten käytettävissä on välttämättömiä jokapäiväisiä liikkumistarpeita vastaavat joukkoliikenteen palvelut koko maassa ja että runsasväkisillä kaupunkiseuduilla ja niiden välisessä liikenteessä palvelutaso on niin korkea, että joukkoliikenteen kulkutapaosuus kasvaa.

4 §

Joukkoliikenteen palvelutason määrittely

Tämä lain 14 §:ssä tarkoitetut viranomaiset ovat velvollisia määrittämään toimivalta-alueensa joukkoliikenteen palvelutason. Valtakunnallisen liikenteen palvelutason määrittelee liikenne- ja viestintäministeriö.

Palvelutason määrittelyä valmistellessaan viranomaisten tulee toimia tarpeellisilta osin yhteistyössä keskenään ja maakuntien liittojen kanssa. Palvelutason määrittely on voimassa määraajan.

5 §

Vastuu joukkoliikenteen suunnittelusta

Markkinaehtoisen liikenteen suunnittelusta vastaavat liikenteenharjoittajat.

Palvelusopimusasetuksen mukaan harjoitetussa liikenteessä toimivaltaiset viranomaiset vastaavat palveluiden määrittelystä. Vastuu reittien ja aikataulujen suunnittelusta voi tässä liikenteessä olla liikenteenharjoittajilla tai viranomaisilla tai jaettu niiden kesken. Liikenteenharjoittajat vastaavat liikennetuotannon suunnittelusta.

6 §

Viranomaisen liikennesuunnittelun periaatteet

Toimivaltaisten viranomaisten tulee suunnitella joukkoliikenteen palvelut ensisijaisesti seudullisina tai alueellisina kokonaisuuksina. Suunnittelussa on liikennetarpeet ja -palvelut aina pyrittävä yhteen sovittamaan. Eri väestöryhmien kuten lasten, vanhusten ja vammaisten tarpeet on otettava huomioon.

7 §

Liikenteenharjoittajien välinen yhteistyö

Liikenteenharjoittajien välisestä yhteistyöstä säädetään neuvoston asetuksessa kilpailusääntöjen soveltamisesta rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteessä (ETY) N:o 1017/68.

2 luku

Luvanvarainen liikenne

8 §

Luvan tarve

Ammattimainen henkilöiden kuljettaminen tiellä linja-autolla edellyttää liikennelupaa lukuun ottamatta 2 momentissa mainittuja kuljetuksia.

Ilman joukkoliikennelupaa saa suorittaa konsernin henkilökuljetuksia sen hallinnassa olevilla linja-autoilla.

9 §

Liikenteen harjoittamiseen oikeuttavat luvat ja asiakirjat

Ammattimainen henkilöiden kuljettaminen tiellä linja-autolla korvausta vastaan on sallittu joukkoliikenneluvan, reittiliikenneluvan ja kutsujoukkoliikenneluvan nojalla. Liikenteen harjoittaminen viranomaisen kanssa tehdyn sopimuksen perusteella on sallittu palvelusopimusasetuksessa säädetyllä tavalla. Kansainvälisen liikenteen harjoittaminen on sallittu yhteisön kansainvälistä liikennettä koskevan asetuksen, Interbus-sopimuksen ja kahdenkeskisten sopimusten mukaisten lupien ja asiakirjojen nojalla. Kabotaasiliikenteen harjoittaminen on sallittu yhteisön kabotaasiliikennettä koskevan asetuksen mukaisesti.

Joukkoliikennelupa oikeuttaa harjoittamaan linja-autolla palvelusopimusasetuksessa tarkoitettua liikennettä toimivaltaisen viranomaisen kanssa tehdyn sopimuksen mukaan sekä tilausliikennettä koko maassa Ahvenanmaan maakuntaa lukuun ottamatta.

Reittiliikennelupa oikeuttaa harjoittamaan reittiliikennettä linja-autolla.

Kutsujoukkoliikennelupa oikeuttaa harjoittamaan kutsujoukkoliikennettä linja-autolla.

3 luku

Toimivaltaiset viranomaiset

10 §

Joukkoliikenneluvan myöntävä viranomainen

Joukkoliikenneluvan myöntää hakemuksesta hakijan kotipaikan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

11 §

Ammattiin pääsydirektiivissä tarkoitetut toimivaltaiset viranomaiset ja toimielimet

Tässä pykälässä säädetään niistä viranomaisista ja toimielimistä, jotka antavat ammattiin pääsydirektiivin 8–10 artiklassa tarkoitetun todistuksen tai muun asiakirjan henkilölle, joka aikoo harjoittaa maanteiden henkilöliikennettä muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa.

Ammattiin pääsydirektiivin 8 artiklassa tarkoitetun todistuksen hyvämaineisuudesta antaa kotipaikan poliisi. Direktiivin 9 artiklassa tarkoitetun todistuksen vakavaraisuudesta antaa luottolaitos taikka Keskuskauppakamarin tai kauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus antaa direktiivin 10 artiklassa tarkoitetun todistuksen ammattitaidosta henkilölle, joka on saanut oikeuden harjoittaa henkilöliikennettä ensi kerran ennen 2 päivää lokakuuta 1999 ja muutoin Ajoneuvohallintokeskus.

12 §

Reittiliikenneluvan myöntävät viranomaiset

Reittiliikenneluvan myöntää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Jos reitti ulottuu useamman kuin yhden elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueelle, luvan myöntää se keskus, jonka alueella on pisin osa reitistä. Reittiliikenneluvan keskuksen toimialueen ylittävään pikavuoro-liikenteeseen myöntää Etelä-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Yksinomaan Hyvinkään, Hämeenlinnan, Imatran, Joensuun, Jyväskylän, Kajaanin, Kemin, Kokkolan, Kotkan, Kouvolan, Kuopion, Lahden, Lappeenrannan, Mikkelin, Oulun, Porin, Rauman, Riihimäen, Rovaniemen, Savonlinnan, Seinäjoen, Tampereen, Turun, Vaasan ja Varkauden alueella harjoitettavaan reittiliikenteeseen luvan myöntää kunnan viranomainen. Yksinomaan Helsingin seudun liikennekuntayhtymän toimialueella harjoitettavaan reittiliikenteeseen myöntää reittiliikenneluvan seudun viranomainen.

13

Kutsujoukkoliikenneluvan myöntävät viranomaiset

Kutsujoukkoliikenneluvan myöntää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Jos liikenteen toiminta-alue ulottuu useamman kuin yhden elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueelle, luvan myöntää se keskus, jonka alueella on suurin osa kutsujoukkoliikenteen toiminta-alueesta.

Yksinomaan 12 §:n 2 momentissa mainittujen kuntien alueella harjoitettavaan kutsujoukkoliikenteeseen luvan myöntäisi kunnan viranomainen. Yksinomaan Helsingin seudun liikennekuntayhtymän toimialueella harjoitettavaan kutsujoukkoliikenteeseen myöntää kutsujoukkoliikenneluvan seudun viranomainen.

14 §

Palvelusopimusasetuksessa tarkoitettut toimivaltaiset viranomaiset ja niiden yhteistyö

Palvelusopimusasetuksessa tarkoitettuja toimivaltaisia viranomaisia tieliikenteessä ovat Suomessa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset sekä 12 §:n 2 momentissa mainitut kunnalliset viranomaiset. Viranomaisten keskinäinen toimivallanjako on 12 ja 13 §:ssä säädetyn mukainen. Asetuksen 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen, joka voi antaa enimmäishintoja koskevia, asetuksen 2 artiklan 1 alakohdassa määriteltyjä yleisiä sääntöjä, on kuitenkin valtioneuvosto. Rautatieliikennettä koskevissa asioissa toimivaltainen on liikenne- ja viestintäministeriö ja omalla toimialueellaan harjoitettavassa raideliikenteessä Helsingin seudun liikennekuntayhtymä sekä raitiotieliikennettä koskevissa asioissa myös muut 12 §:n 2 momentissa mainitut kunnan viranomaiset omalla alueellaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuilla toimivaltaisilla viranomaisilla on palvelusopimusasetusta soveltaessaan velvollisuus toimia tarpeellisilta osin yhteistyössä toistensa kanssa.

15 §

Yhteisön kansainvälistä liikennettä koskevassa asetuksessa tarkoitettut viranomaiset

Yhteisön kansainvälistä liikennettä koskevassa asetuksessa tarkoitettuja toimivaltaisia viranomaisia Suomessa ovat Ajoneuvohallintokeskus, joka myös ottaa vastaan 2 artiklan 3 kohdassa tarkoitettut ilmoitukset ja antaa 13 artiklan 1 ja 3 kohdassa tarkoitettut todistukset, sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, joilta liikenteenharjoittajat saavat 11 artiklan 4 kohdan mukaisia asiakirjoja. Asetuksen 14 ja 15 artiklassa tarkoitettuja toimivaltaisia tarkastus- ja valvontaviranomaisia ovat poliisi, tulli ja rajavartiolaitos.

Hakijan kotipaikan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on toimivaltainen myöntämään asetuksen 3 a artiklassa tarkoitettun yhteisön liikenneluvan samoin kuin peruuttamaan sen ja ottamaan sen pois 16 artiklan 1 ja 3 kohdan mukaisesti.

Asetuksen 6-9 artiklassa tarkoitettu säännöllisen liikenteen luvan myöntävä viranomainen on se elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka alueella reitti on. Jos reitti ulottuu useamman kuin yhden elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen alueelle, luvan myöntää se keskus, jonka alueella on pisin osa reitistä.

16 §

Yhteisön kabotaasiliikennettä koskevassa asetuksessa tarkoitettut viranomaiset

Yhteisön kabotaasiliikennettä koskevassa asetuksessa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen Suomessa on Ajoneuvohallintokeskus.

Asetuksen 5 ja 6 artiklassa tarkoitettu tarkastusviranomainen on poliisi. Poliisi on myös toimivaltainen ottamaan pois 11 artiklan 3 kohdassa tarkoitettun väärennetyn asiakirjan.

17 §

Interbus-sopimuksessa tarkoitettut viranomaiset

Interbus-sopimuksen tekemisestä annetun neuvoston päätöksen EY 2002/917 mukaisen sopimuksen 6 artiklassa tarkoitettun kuljetusluvasta vapautetun satunnaisen liikenteen valvonta-asiakirjan antaa

Suomessa Ajoneuvohallintokeskus. Sopimuksen 15 artiklassa tarkoitettu toimivaltainen kuljetusluvan myöntävä viranomainen Suomessa on liikenne- ja viestintäministeriö. Sopimuksen 18 artiklassa tarkoitettuja valvontaviranomaisia ovat poliisi, tullit ja rajavartiolaitos.

18 §

Kahdenkeskisissä sopimuksissa tarkoitettut viranomaiset

Ajoneuvohallintokeskus myöntää Suomen ja toisen valtion väliseen kahdenkeskiseen sopimukseen perustuvat luvat, joita ovat valtakunnan rajan ylittävän reittiliikenteen lupa ja kuljetuslupa satunnaisen kansainvälisen matkustajaliikenteen harjoittamiseen linja-autolla ulkomailla.

4 luku

Liikenneluvan myöntämisen edellytykset

19 §

Joukkoliikenneluvan myöntämisen edellytykset

Joukkoliikennelupa on myönnettävä hakijalle, joka on oikeustoimikelpoinen, hyvämaineinen ja vakavarainen sekä suorittanut linja-autoliikenteen yrittäjäkurssin loppukokeen ja saanut ammattitaidosta Ajoneuvohallintokeskuksen myöntämän todistuksen. Lupa myönnetään myös vakavaraisuutta koskevan vaatimuksen täyttävälle oikeushenkilölle, jonka liikenteestä vastaava henkilö täyttää muut mainitut vaatimukset.

Hakija on katsottava vakavaraiseksi, jos hän kykenee asianmukaisesti vastaamaan velvoitteistaan ja osoittaa, että hänellä on riittävät taloudelliset voimavarat yrityksen käynnistämiseen ja liikenteen asianmukaiseen hoitamiseen.

Hakijan tai liikenteestä vastaavan henkilön ei ole katsottava täyttävän 1 momentissa säädettyä hyvämaineisuuden vaatimusta, jos:

- 1) hänet on viimeksi kuluneiden viiden vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen; tai
- 2) hänet on vähintään kolmesti viimeksi kuluneen vuoden aikana tuomittu sakkorangaistukseen työ- tai palkkasuhdetta, kirjanpitoa, liikenteen harjoittamista, ajo- ja lepoaikojen noudattamista, liikenne- ja ajoneuvoturvallisuutta, ympäristönsuojelua tai muiden ammatillista vastuuta koskevien säännösten rikkomisesta

ja teot osoittavat hänen olevan ilmeisen sopimaton harjoittamaan luvanvaraista henkilöliikennettä.

Hakija tai liikenteestä vastaava henkilö on katsottava ammattitaitoiseksi, jos hän on suorittanut linja-autoliikenteen yrittäjäkurssin ja saanut Ajoneuvohallintokeskuksen myöntämän todistuksen. Yrittäjäkurssia ei vaadita henkilöltä, jolla on vähintään viisi vuotta jatkunut käytännön kokemus henkilöliikennettä harjoittavan yrityksen johtotehtävissä. Hänen tulee kuitenkin suorittaa hyväksytysti loppukoe.

20 §

Linja-autoliikenteen yrittäjäkurssi, loppukoe ja todistus

Linja-autoliikenteen yrittäjäkurssin tarkoituksena on antaa liikenteenharjoittajaksi aikovalle riittävä ammatillinen pätevyys. Kurssin pituus on vähintään 160 oppituntia. Kurssiin sisältyy Ajoneuvohallintokeskuksen järjestämä kirjallinen koe.

Kurssin opetussisältöön ja sen loppukokeeseen tulee kuulua ainakin ne aihepiirit, jotka on mainittu ammattiinpääsydirektiivin liitteen I luettelossa 3 artiklan 4 kohdassa tarkoitetuista henkilöliikenteen aihepiireistä.

Ajoneuvohallintokeskus antaa todistuksen henkilölle, joka on suorittanut hyväksyttävästi 1 momentissa mainitun kokeen. Linja-autoliikenteen harjoittajaksi aikovalle annetun todistuksen tulee olla muodoltaan ammattiinpääsydirektiivin liitteen I kokeen rakennetta koskevien säännösten mukainen ja direktiivin liitteen I a mallin mukainen.

Ajoneuvohallintokeskus voi käyttää koetehtävien laadinnassa ja koetilaisuuden järjestämisessä apuna ulkopuolista asiantuntijaa.

21 §

Taloudelliset voimavarat

Joukkoliikenneluvan hakijalla ja haltijalla katsotaan olevan riittävät taloudelliset voimavarat liikenteen aloittamiseen ja sen asianmukaiseen hoitamiseen, jos hänen käytettävissään olevien varojen määrä on vähintään 9 000 euroa luvanvaraisessa henkilöliikenteessä käytettävää linja-autoa kohden ensimmäiseltä autolta ja vähintään 5 000 euroa seuraavilta autoilta.

Varoiksi katsotaan hakijan tai haltijan:

- 1) rahoitusomaisuus, mukaan lukien tilinylitysoikeudet ja luottolaitosten myöntämät nostamattomat luotot;
- 2) vaihto-omaisuus; sekä
- 3) vakuutena käytettävissä oleva käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset.

Jos hakija tai haltija on luonnollinen henkilö tai avoin yhtiö taikka kommandiittiyhtiö, voidaan varoiksi katsoa myös luonnollisen henkilön, yhtiömiesten tai vastuunalaisten yhtiömiesten henkilökohtainen, vakuutena käytettävissä oleva omaisuus.

Liikennettä aloitettaessa tai autojen määrää lisättäessä käytettävissä olevien varojen määrä saadaan vähentämällä 2 ja 3 momenttien mukaan lasketuista varoista liikenteen aloittamisesta tai autojen määrän lisäämisestä aiheutuvat autojen, toimitilojen, koneiden ja laitteiden hankintamenot. Käytettävissä olevia varoja tulee olla 1 momentissa mainittu määrä hakijan jokaista linja-autoa kohden.

Käytettävissä olevien varojen riittävyys osoitetaan lupaviranomaiselle toimitettavalla:

- 1) vakuudella, joka voi olla luottolaitoksen antama takaussitoumus tai pankkitalletus; tai
- 2) todistuksella, jonka on antanut Keskuskauppakamarin tai kauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö taikka henkilö, joka on merkitty julkishallinnon ja -talouden tilintarkas-

tuslautakunnan pitämään luetteloon julkishallinnon ja -talouden tilintarkastajan tutkinnon suorittaneista henkilöistä.

22 §

Reittiliikenneluvan myöntämisen edellytykset

Jollei 2 momentista muuta johdu, reittiliikennelupa myönnetään hakijalle, jolla on joukkoliikennelupa ja joka sitoutuu harjoittamaan liikennettä vähintään yhden vuoden ajan.

Reittiliikenneluvan myöntävä viranomainen voi hylätä hakemuksen, jos

- 1) luvan myöntävä viranomainen on päättänyt järjestää alueensa joukkoliikennepalvelut palvelusopimusasetuksen mukaisesti;
- 2) haettu liikenne aiheuttaisi vakavaa haittaa liikenteelle, jota harjoitetaan toisen toimivaltaisen viranomaisen kanssa tehdyn, palvelusopimusasetuksessa tarkoitetun julkisia palveluhankintoja koskevan sopimuksen perusteella;
- 3) hakija on viimeksi kuluneen vuoden aikana lopettanut minkä tahansa reittiliikenteen tai kutsujoukkoliikenteen harjoittamisen ennen kuin 1 momentin mukainen liikenteen harjoittamisen vähimmäisaika on umpeutunut;
- 4) hakijan reittiliikennelupa tai kutsujoukkoliikennelupa on viimeksi kuluneen vuoden aikana peruutettu 34 §:n 1 momentin nojalla tai hakijalle on annettu 35 §:n 1 momentin mukainen varoitus.

23 §

Kutsujoukkoliikenneluvan myöntämisen edellytykset

Jollei 2 momentista muuta johdu, kutsujoukkoliikennelupa myönnetään hakijalle, jolla on joukkoliikennelupa ja joka sitoutuu harjoittamaan liikennettä vähintään yhden vuoden ajan.

Kutsujoukkoliikenneluvan myöntävä viranomainen voi hylätä hakemuksen 22 §:n 2 momentin mukaisin perustein.

24 §

Kahdenkeskisissä sopimuksissa tarkoitetun kuljetusluvan myöntämisen edellytykset

Kahdenkeskisessä sopimuksessa tarkoitettu lupa on myönnettävä, jos haettua kuljetusta varten on Suomea sitovan kansainvälisen velvoitteen mukaan osoitettavissa kuljetuslupa. Jos lupa voidaan myöntää lupien vähäisen määrän vuoksi vain osalle hakijoista, se on myönnettävä sitä ensin hakeelle.

5 luku

Lupamenettely

25 §

Joukkoliikenneluvan hakeminen ja muuttaminen

Joukkoliikennelupaa koskeva hakemus on tehtävä kirjallisesti hakijan kotipaikan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Hakemuksessa on esitettävä keskuksen pyytämät hakemuksen käsittelemiseksi tarvittavat tiedot. Hakemukseen on liitettävä 20 ja 21 §:n mukainen selvitys hakijan tai liikenteestä vastaavan henkilön ammattitaidosta sekä hakijan vakavaraisuudesta.

Jos hakijalla ei ole kotipaikkaa Suomessa, sen on haettava lupaa Etelä-Suomen elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskukselta ja liikenteestä vastaavan henkilön on toimitettava yhteystietonsa Etelä-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Joukkoliikenneluvan muuttamista koskevaan hakemukseen sovelletaan 1 momentissa säädettyä soveltuvien osin.

26 §

Muusta Euroopan talousalueeseen kuuluvasta valtiosta olevalta hakijalta edellytettävät asiakirjat

Muusta Euroopan talousalueeseen kuuluvasta valtiosta oleva hakija voi osoittaa vakavaraisuutensa ammattiin pääsydirektiivin 9 artiklan mukaisella todistuksella.

Muusta Euroopan talousalueeseen kuuluvasta valtiosta oleva hakija voi osoittaa hyvämaineisuutensa ammattiin pääsydirektiivin 8 artiklassa tarkoitetulla asiakirjalla.

Muusta Euroopan talousalueeseen kuuluvasta valtiosta oleva hakija voi osoittaa ammattitaitonsa ammattiin pääsydirektiivin mukaisella todistuksella hyväksytystä kirjallisesta kokeesta.

27 §

Reittiliikenneluvan hakeminen ja muuttaminen

Reittiliikennelupaa koskevassa hakemuksessa on ilmoitettava liikenteen reitti, kaikki tai tärkeimmät pysäkit, aikataulu ja liikenteen aiottu aloittamisaika sekä ajankohdat, jolloin liikenteen aikatauluja voidaan muuttaa. Lisäksi on ilmoitettava, onko hakemuksen jättämistä edeltänyt 7 §:ssä tarkoitettu liikenteenharjoittajien välinen yhteistyö. Hakemukseen on liitettävä 54 §:ssä tarkoitetut laatuvaatimukset tai siinä on ilmoitettava, mistä Internet-osoitteesta ne ovat saatavilla.

Reittiliikenneluvan muuttamista koskevaan hakemukseen sovelletaan 1 momentissa säädettyä soveltuvien osin.

28 §

Kutsujoukkoliikenneluvan hakeminen ja muuttaminen

Kutsujoukkoliikennelupaa koskevassa hakemuksessa on ilmoitettava tiedot toiminta-alueesta, matkojen yhdistelystä ja siihen kuuluvasta tiedon välittämisestä matkustajan, tilaustoiminnon ja auton välillä, matkojen yhdistelyyn sovellettavista ehdoista sekä liikenteen aiottu aloittamisaika. Hakemuksessa on myös ilmoitettava, onko hakemuksen jättämistä edeltänyt 7 §:ssä tarkoitettu liikenteenharjoittajien välinen yhteistyö. Hakemukseen on liitettävä 54 §:ssä tarkoitetut laatuvaatimukset tai siinä on ilmoitettava, mistä Internet-osoitteesta ne ovat saatavilla.

Kutsujoukkoliikenneluvan muuttamista koskevaan hakemukseen sovelletaan 1 momentissa säädettyä soveltuvien osin.

29 §

Kahdenkeskisissä sopimuksissa tarkoitetun kuljetusluvan hakeminen ja luvan palauttaminen

Kuljetuslupaa koskevassa hakemuksessa on esitettävä Ajoneuvohallintokeskuksen pyytämät hakemuksen käsittelemiseksi tarpeelliset tiedot.

Ajoneuvohallintokeskus voi määrätä luvan hakemiselle määräajan.

Kuljetusluvan haltija on velvollinen viipymättä palauttamaan käyttämättömäksi jäävän tai käyttämättä jääneen kuljetusluvan Ajoneuvohallintokeskukselle.

30 §

Liikenneluvan myöntäminen

Joukkoliikennelupa on voimassa viisi vuotta. Siinä on vahvistettava liikenteessä käytettävien linja-autojen enimmäismäärä.

Reittiliikennelupa on voimassa toistaiseksi. Reittiliikenneluvassa on vahvistettava liikenteen reitti, kaikki tai tärkeimmät pysäkit, aikataulu sekä ajankohdat, jolloin liikenne on aloitettava, liikenteen aikatauluja voidaan muuttaa ja jolloin liikenteen aikaisintaan saa lopettaa.

Kutsujoukkoliikennelupa on voimassa toistaiseksi. Kutsujoukkoliikenneluvassa on vahvistettava toiminta-alue, kuvaus matkojen yhdistelystä sekä ajankohta, jolloin liikenne on aloitettava ja jolloin sen aikaisintaan saa lopettaa.

30 a §

Toimivaltaisen viranomaisen toimenpiteet markkinahäiriötilanteessa

Jos yhden tai useamman kunnan alueella taikka yhdellä tai useammalla yhteysvälillä ilmenee vakavaa, kysynnän ylittävää ylitarjontaa, joka uhkaa useamman kuin yhden liikenteenharjoittajan taloudellista tasapainoa ja selviytymistä vaikuttaen kielteisesti hinnanmuodostukseen tai vähentäen tai ollen omiaan vähentämään liikenteenhoidon tehokkuutta taikka estäen tai vaikeuttaen toisten liikenteenharjoittajien liikenteenharjoittamista, 12 §:ssä tarkoitettu toimivaltainen viranomainen voi määrätä tarjottavien palvelujen enimmäismäärän ja jakaa sen mukaiset reitit ja vuorot alueella tai yhteysvälillä liikennettä harjoittavien liikenteenharjoittajien kesken. Samalla toimivaltainen viranomainen peruuttaa kyseisen alueen tai reitin reittiliikenneluvat.

Toimivaltainen viranomainen jakaa 1 momentin nojalla tekemässään päätöksessä reitit ja vuorot liikenteenharjoittajien kesken alkuperäistä jakosuhdetta muuttamatta. Jos ylitarjonta ja sen synnyttämät ongelmat ovat todistettavasti aiheutuneet tietyn liikenteenharjoittajan toimenpiteistä, toimivaltainen viranomainen voi antaa tälle liikenteenharjoittajalle alkuperäistä jako-osuutta pienemmän osan tai jättää sen kokonaan ilman jako-osuutta.

Päätös voi olla voimassa enintään vuoden, jonka jälkeen tilannetta on tarkasteltava uudestaan. Tarvittaessa päätöksen voimassaoloaikaa voidaan jatkaa yhdellä vuodella.

31 §

Joukkoliikenneluvan peruuttaminen

Jollei 35 §:stä muuta johdu, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi peruuttaa joukkoliikenneluvan määräajaksi tai kokonaan, jos luvanhaltija ei enää täytä luvan myöntämisen edellytyksiä. Lupa on peruutettava, jos luvanhaltija sitä pyytää.

32 §

Reittiliikenneluvan ja kutsujoukkoliikenneluvan peruuttaminen joukkoliikenneluvan peruuttamisen yhteydessä

Silloin kun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus peruuttaa joukkoliikenneluvan, sen on samalla peruutettava myös luvanhaltijan reittiliikenneluvat ja kutsujoukkoliikenneluvat.

Ennen 1 momentissa mainittujen liikennelupien peruuttamista keskuksen on kuultava niitä reittiliikenneluvan ja kutsujoukkoliikenneluvan myöntäviä viranomaisia, joiden myöntämiä liikennelupia luvanhaltijalla on, ja niitä palvelusopimusasetuksessa tarkoitettuja toimivaltaisia viranomaisia, joiden kanssa tehtyjä julkisia palveluhankintoja koskevia sopimuksia luvanhaltijalla on.

33 §

Reittiliikenneluvan ja kutsujoukkoliikenneluvan peruuttaminen luvanhaltijan pyynnöstä

Reittiliikenneluvan ja kutsujoukkoliikenneluvan myöntävän viranomaisen on peruutettava reittiliikennelupa ja kutsujoukkoliikennelupa osittain tai kokonaan, jos luvanhaltija sitä pyytää. Pyyntö on toimitettava viranomaiselle viimeistään kolme kuukautta ennen aiottua liikenteen lopettamisaikaa. Lupaa ei kuitenkaan saa tämän pykälän nojalla peruuttaa ennen kuin liikenteenharjoittamisen yhden vuoden vähimmäisaika on umpeutunut paitsi jos luvanhaltija on pyytänyt myös joukkoliikennelupansa peruuttamista.

34 §

Liikenneluvan peruuttaminen muissa tapauksissa

Liikenneluvan myöntävän viranomaisen voi peruuttaa liikenneluvan, jos liikennettä harjoitettaessa on ilmennyt vakavia ja olennaisia rikkomuksia tai laiminlyöntejä, jotka liittyvät palvelun saatavuuteen, hinnoista ilmoittamiseen, liikenteessä käytettyihin autoihin taikka muihin näihin rinnastettaviin seikkoihin. Liikennelupa on peruutettava, jos liikennettä ei ole aloitettu luvassa vahvistettuna ajankohtana tai liikenteen harjoittaminen on lopetettu.

Luvan myöntävä viranomainen voi peruuttaa reittiliikenneluvan ja kutsujoukkoliikenneluvan, jos se päättää järjestää liikenteen palvelusopimusasetuksen 5 artiklan 1 - 3 kohdan mukaisesti ja jos markkinaehtoinen liikenne aiheuttaisi vakavaa haittaa palvelusopimusasetuksen mukaan harjoitetulle liikenteelle.

35 §

Varoitus ja peruuttamisperusteen korjauskelpoisuus

Liikenneluvan myöntävän viranomaisen on 31 §:ssä ja 34 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa liikenneluvan peruuttamisen sijasta annettava luvanhaltijalle varoitus, jos luvan peruuttaminen olisi kohtuutonta ja ilmenneet puutteet, rikkomukset tai laiminlyönnit voidaan korjata tai ne ovat vähäisiä.

Jos liikenneluvan peruuttamisen tai varoituksen antamisen peruste on sellainen, että se voidaan korjata, viranomaisen on ennen luvan peruuttamista tai varoituksen antamista annettava luvanhaltijalle mahdollisuus asetetussa määräajassa korjata puute tai laiminlyönti. Määräaika ei saa olla lyhyempi kuin kolme kuukautta.

6 luku

Palvelusopimusasetuksen mukainen liikenne

36 §

Hankintamenettelyt

Tämän luvun mukaisia hankintamenettelyjä käytetään palvelusopimusasetuksessa tarkoitetuissa käyttöoikeussopimuksissa. Sopimuksen tekemisestä ilman tarjouskilpailua säädetään palvelusopimusasetuksen 4-8 artiklassa. Lisätilauksesta ja sopimuksen voimassaoloajan pidentämisestä säädetään 42 §:ssä.

Tämän lain 14 §:ssä tarkoitetut toimivaltaiset viranomaiset voivat käyttää käyttöoikeussopimuksissa menettelyä, jossa kaikki palvelusopimusasetuksessa tarkoitetut liikenteenharjoittajat voivat tehdä tarjouksen (*yksivaiheinen menettely*) tai menettelyä, jossa kaikki mainitut liikenteenharjoittajat voivat tehdä osallistumisilmoituksen, minkä jälkeen toimivaltainen viranomainen valitsee osallistumisilmoituksen tehneistä ne, jotka voivat menettelyn seuraavassa vaiheessa tehdä tarjouksen (*kaksivaiheinen menettely*).

37 §

Hankinnasta ilmoittaminen ja vähimmäismääräajat

Sen lisäksi, mitä säädetään palvelusopimusasetuksen 7 artiklassa, toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava julkisesti 36 §:n 2 momentin mukaisilla menettelyillä toteutettavista käyttöoikeussopimuksista. Ilmoitukset on toimitettava julkaistavaksi Internet-osoitteessa www.hankintailmoitukset.fi.

Hankintamenettelyn määräaikoja asetettaessa on otettava huomioon hankinnan koko ja sopimuksen kesto sekä tarjousten laatimisen ja toimittamisen vaatima aika. Määräajat lasketaan sitä päivää seuraavasta päivästä, jolloin hankintailmoitus on lähetetty julkaistavaksi. Silloin kun toimivaltainen viranomainen soveltaa kaksivaiheista menettelyä, tarjousaika lasketaan tarjouspyynnön lähettämispäivästä.

Kaksivaiheisessa menettelyssä osallistumishakemuksen jättämiselle on varattava vähintään 37 päivää. Yksivaiheisessa menettelyssä tarjousajan on oltava vähintään 52 päivää ja kaksivaiheisessa menettelyssä vähintään 40 päivää.

38 §

Tarjouspyyntö

Tarjouspyyntö on tehtävä kirjallisesti ja laadittava niin selväksi, että sen perusteella voidaan antaa yhteismitallisia ja keskenään vertailukelpoisia tarjouksia. Tarjouspyynnössä pyydetään liikenteenharjoittajia määrääikaan mennessä esittämään tarjouksensa.

Tarjouspyynnössä ja soveltuvin osin hankintailmoituksessa tulee olla:

- 1) hankinnan kohteen määrittely sekä laatua koskeva vähimmäisvaatimukset;
- 2) viittaus julkaistuun hankintailmoitukseen;
- 3) tarjousten tekemisen määräaika;
- 4) osoite, johon kirjalliset tarjoukset on toimitettava;
- 5) kieli tai kielet, joilla tarjoukset on laadittava;
- 6) liikenteenharjoittajien taloudellista ja rahoituksellista tilannetta, teknistä kelpoisuutta ja ammatillista pätevyyttä koskevat ja muut vaatimukset sekä luettelo asiakirjoista, joita on toimitettava;
- 7) tarjouksen valintaperuste; sekä

8) tarjousten voimassaoloaika.

39 §

Tarjoajien valinta

Tarjoajat on kaksivaiheisessa menettelyssä valittava sekä tarjoajien soveltuvuus yksivaiheisessa menettelyssä arvioitava ennalta ilmoitettuja, tarjoajien taloudelliseen ja rahoitukselliseen tilanteeseen, tekniseen suorituskyykyyn, ammatilliseen pätevyYTEEN liittyviä taikka muita objektiivisia ja syrjimättömiä perusteita noudattaen.

Tarjouskilpailussa tulee sulkea pois liikenteenharjoittaja, jolla ei ole teknisiä, taloudellisia tai muita edellytyksiä hankinnan toteuttamiseksi tai joka on syyllistynyt julkisista hankinnoista annetun lain 53 §:ssä mainittuihin rikoksiin. Liikenteenharjoittajan pois sulkemisessa voidaan myös soveltaa mainitun lain 54 §:n 1 momentissa mainittuja perusteita.

40 §

Neuvottelut tarjousten jättämisen jälkeen

Toimivaltainen viranomainen voi neuvotella palvelusopimusasetuksen 5 artiklan 3 kohdan mukaisesti tarjousten jättämisen jälkeen tarjouksen tehneiden liikenteenharjoittajien kanssa, jos tarjouspyyntöä ei ole voitu laatia niin tarkasti, että paras tarjous voitaisiin valita tai jos tarjoukset eivät sisällöltään vastaa tarjouspyyntöä. Edellytyksenä on lisäksi, että tarjouspyynnön mukaisia sopimusehtoja ei olennaisesti muuteta.

Neuvottelujen tarkoituksena on parhaan tarjouksen valinta. Toimivaltaisen viranomaisen on neuvoteltava tarjousten mukauttamiseksi hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä esitettyihin vaatimuksiin. Neuvottelut voidaan käydä vaiheittain siten, että neuvotteluissa mukana olevien liikenteenharjoittajien määrää rajoitetaan neuvottelujen aikana soveltamalla tarjouksen valintaperusteita.

41 §

Tarjouksen valinta

Tarjouksista on hyväksyttävä se, joka on toimivaltaisen viranomaisen kannalta kokonaistaloudellisesti edullisin hankinnan kohteeseen liittyvien vertailuperusteiden mukaan, tai se, joka on hinnaltaan halvin. Kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen vertailuperusteina voidaan käyttää esimerkiksi tarjotun palvelun laatua, kaluston laatua, palvelun integrointia, hintaa, tarjonnan määrää, matkustajahintoja, ympäristöystävällisyyttä sekä ympäristövaatimusten täyttymistä.

Käytettäessä valintaperusteena kokonaistaloudellista edullisuutta vertailuperusteet ja niiden suhteellinen painotus on ilmoitettava hankintailmoituksessa tai tarjouspyyntöasiakirjoissa. Painotus voidaan ilmaista myös ilmoittamalla kohtuullinen vaihteluväli. Jos vertailuperusteiden suhteellisen painotuksen ilmaiseminen ei ole perustellusti mahdollista, vertailuperusteet on ilmoitettava tärkeysjärjestyksessä.

42 §

Lisätilaus ja sopimuksen voimassaoloajan pidentäminen

Toimivaltainen viranomainen voi tehdä ilman tarjouskilpailua lisätilauksen, joka vastaa aikaisemmin yksivaiheista tai kaksivaiheista menettelyä käyttäen tehtyä hankintaa. Edellytyksenä on, että alkuperäistä hankintaa koskevassa, 37 §:n 1 momentissa tarkoitettussa hankintailmoituksessa on

mainittu mahdollisesta myöhemmästä ilman tarjouskilpailua tehtävästä hankinnasta ja että sopimusten pituus lisätilauksen aika huomioon ottaen ei ylitä palvelusopimusasetuksen 4 artiklan 3 kohdassa säädettyä enimmäisaikaa.

Käyttöoikeussopimus voi sisältää sopimusehtoja niistä tavoitteista, joiden mukaan liikennettä sopimusaikana kehitetään. Tavoitteet voivat erityisesti liittyä palvelutason toteutumiseen tai matkustajamäärien kasvuun. Sopimusehdoissa voidaan tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavien keinojen valinta jättää liikenteenharjoittajan vastuulle joko osittain tai kokonaan.

Käyttöoikeussopimuksen alkuperäistä voimassaoloaikaa voidaan pidentää silloin, kun sopimuksessa on 2 momentissa tarkoitettuja ehtoja ja ehdoissa asetetut tavoitteet tai osa niistä on saavutettu liikenteenharjoittajan toimenpitein. Edellytyksenä on, että sopimuksen pituus ei voimassaoloajan pidentämisellä huomioon ottaen ylitä 1 momentin mukaista enimmäisaikaa ja että liikenteenharjoittajalle ei saa tavoitteiden toteutumisesta muuta hyvitystä.

43 §

Hankintaa koskevat päätökset ja oikeussuojakeinot

Hankintaa koskevaan päätökseen ja oikeussuojakeinoin sovelletaan julkisista hankinnoista annetun lain (348/2007) 73 ja 75-77 §:ää, 78 §:n 1 momenttia sekä 79-84 §:ää.

44 §

Palvelusopimusasetuksen 4 artiklan 1 kohdan, 6 artiklan ja asetuksen liitteen soveltamiseen liittyvät säännökset

Erilliskirjanpitovelvollisten liikenteenharjoittajien avoimuusvelvoitteeseen sisältyy velvollisuus yksityiskohtaisten tietojen antamiseen niistä menetelmistä, joilla tulot ja menot kohdistetaan eri toiminnoille. Tämän tiedonantovelvoitteen piiriin kuuluvien tietojen säilyttämisestä on voimassa, mitä erilliskirjanpitovelvollisen yrityksen kirjanpitoaineiston säilyttämisestä säädetään.

Palvelusopimusasetuksen liitteen 5 kohdassa tarkoitetun erillisen kirjanpidon tuloslaskelmat ovat julkisia, ja ne esitetään erilliskirjanpitovelvollisen liikenteenharjoittajan tilinpäätökseen sisältyvänä liitetietona.

Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään salassapidosta, liikenne- ja viestintäministeriöllä sekä 14 §:ssä tarkoitetuilla toimivaltaisilla viranomaisilla on oikeus saada erilliskirjanpitovelvollisilta liikenteenharjoittajilta palvelusopimusasetuksen liitteessä tarkoitettuja tietoja asetuksessa tarkoitettujen tehtävien hoitamista varten.

Liikenne- ja viestintäministeriöllä on oikeus salassapitosäännösten estämättä edelleen antaa tämän pykälän 3 momentin perusteella saamiaan tietoja Euroopan yhteisöjen komission käytettäväksi palvelusopimusasetuksen avoimuusvelvoitteen edellyttämässä laajuudessa, jotta komissio voi arvioida ovatko maksetut korvaukset asetuksen mukaisia.

45 §

Valtionrahoituksen käyttötarkoitukset

Valtion talousarviossa osoitetuin määrärahoihin voidaan maksaa:

1) korvauksia liikenteenharjoittajille julkisia palveluhankintoja koskevien sopimusten mukaisesti siten kuin palvelusopimusasetuksessa säädetään;

- 2) korvauksia liikenteenharjoittajille hintavelvoitteen täyttämistä palvelusopimusasetuksessa tarkoitettuna yleisen säännön perusteella;
- 3) tukea palvelusopimusasetuksen 9 artiklan b alakohdan mukaisiin tarkoituksiin;
- 4) muille kuin liikenteenharjoittajille korvausta kehittämis-, suunnittelu- ja tutkimustyöstä.

46 §

Määrärahan kiintiöinti ja käyttö

Liikenne- ja viestintäministeriö päättää valtion talousarviossa osoitetun määrärahan tai sen osan kiintiöimisestä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille ja määrää tarvittavilta osin sen jaosta 45 §:ssä mainittuihin tarkoituksiin.

Liikenne- ja viestintäministeriö ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset saavat itse käyttää määrärahaa 45 §:ssä mainittuihin tarkoituksiin. Ne voivat myös myöntää valtionavustusta kunnalle, kuntayhtymälle ja Helsingin seudun liikennekuntayhtymälle.

7 luku

Liikenteen harjoittaminen

47 §

Velvollisuus harjoittaa liikennettä

Liikenneluvan haltija on velvollinen harjoittamaan liikennettä luvan mukaisesti ja muutoin asianmukaisesti. Palvelusopimusasetuksen mukaista liikennettä on harjoitettava toimivaltaisen viranomaisen ja liikenteenharjoittajan välisen sopimuksen mukaisesti.

Reittiliikenneluvan ja kutsujoukkoliikenneluvan haltija on velvollinen harjoittamaan liikennettä vähintään yhden vuoden ajan.

48 §

Alihankinta

Liikenneluvan haltija voi antaa alihankintana hoidettavaksi osan reittiliikennelupiensa ja kutsujoukkoliikennelupiensa mukaisesta liikenteestä henkilölle, jolla on joukkoliikennelupa tai taksiliikennelain (217/2007) 2 §:n 4 kohdassa tarkoitettu taksilupa. Vastuu liikenteen hoidosta säilyy reittiliikenneluvan ja kutsujoukkoliikenneluvan haltijalla.

Tilausliikenteen harjoittaja voi antaa alihankintana hoidettavaksi häneltä tilatun kuljetuksen henkilölle, jolla on joukkoliikennelupa tai taksilupa, jos tilauksen tekijä siihen suostuu.

49 §

Kuolin- ja konkurssipesän oikeus jatkaa liikennettä

Jos joukkoliikenneluvan haltija kuolee, kuolinpesä saa jatkaa liikennettä enintään 18 kuukauden ajan kuolinpäivästä, jos se kolmen kuukauden kuluessa kuolinpäivästä ilmoittaa liikenneluvan haltijan velvollisuuksista vastaavan henkilön lupaviranomaisen hyväksyttäväksi. Hänen tulee ammattitaitovaatimusta lukuun ottamatta täyttää liikenteestä vastaavalle henkilölle säädetyt vaatimukset.

Jos liikenneluvan haltija joutuu konkurssiin, konkurssipesällä on oikeus jatkaa liikenteen hoitoa kolmen kuukauden ajan konkurssiin joutumisesta. Konkurssipesän on viipymättä ilmoitettava lupa-

viranomaiselle, haluaako se käyttää hyväkseen tätä oikeutta. Liikenteestä vastaavalle henkilölle asetetuista tehtävistä vastaavat ne, jotka hoitavat konkurssipesää.

50 §

Liikenteestä vastaavan henkilön vaihtaminen

Jos liikenteestä vastaava henkilö on vaihdettava kuoleman, äkillisen vakavan sairauden, tapaturman tai muun näihin verrattavan ennalta arvaamattoman tapahtuman vuoksi, tulee hakemus tästä toimittaa viipymättä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Jos liikenteestä vastaava henkilö ei enää täytä säädettyjä vaatimuksia, luvanhaltijan tulee välittömästi asiasta tiedon saatuaan toimittaa siitä ilmoitus keskukselle.

Jos 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa tehtävään ei voida heti esittää säädetty ammattitaitovaatimukset täyttävää henkilöä, on vaatimusten täyttämisen osoittavat selvitykset toimitettava mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään vuoden kuluttua vaihtamistarpeen aiheuttaneesta tapahtumasta.

51 §

Tavarankuljetus

Reittiliikenteessä ja kutsujoukkoliikenteessä saa kuljettaa myös tavaraa. Reittiliikenteessä ei auton matkustajatiloihin saa kuljettaa muuta tavaraa kuin matkustajien käsimatkatavaroita. Palvelusopimusasetuksen mukaan harjoitetussa liikenteessä saa kuljettaa tavaraa, jos siitä on sovittu toimivaltaisen viranomaisen kanssa.

8 luku

Matkustajan oikeudet

52 §

Matkustajan oikeuksia koskevan sääntelyn suhde palvelusopimusasetukseen

Tässä luvussa säädetään linja-autoliikennettä koskevista laatuvaatimuksista ja niistä oikeuksista, joita matkustajalla on suhteessa liikenneluvan haltijaan.

Palvelusopimusasetuksessa säädetään siitä, miten toimivaltaiset viranomaiset voivat yhteisön oikeuden sääntöjä noudattaen varmistaa sellaisten linja-autopalvelujen tarjoamisen, jotka ovat monilukuisempia, luotettavampia, korkealaatuisempia tai edullisempia kuin palvelut, joita voitaisiin tarjota pelkästään markkinoiden ehdoilla.

53 §

Säännösten pakottavuus

Tämän luvun säännöksistä ei saa sopimuksin poiketa matkustajan vahingoksi.

54 §

Liikennepalvelujen laatuvaatimukset

Liikenneluvan haltijan tai liikenneluvan haltijoiden yhteenliittymän on määriteltävä tarjoamiensa liikennepalvelujen laatuvaatimukset. Liikenneluvan haltijan on valvottava laatuvaatimusten toteutumista.

Laatuvaatimuksissa tulee määritellä ainakin seuraavat asiat:

- 1) millaisia liikennepalveluja tarjotaan;
- 2) miten palveluista ja niiden muutoksista tai peruutuksista tiedotetaan;
- 3) mitä lippuja on käytössä ja mitkä ovat voimassa olevat hinnat;
- 4) mihin informaatio- ja lippujärjestelmiin liikenteenharjoittaja on liittynyt;
- 5) millaisia ajoneuvoja on käytössä erityisesti mahdollinen matalalattiaisuus ja varusteet jotka helpottavat matkustajan autoon pääsyä;
- 6) miten asiakastyytyväisyyttä mitataan;
- 7) miten valituksia käsitellään ja miten hinnan palautus, sopimuksen purku ja vahingonkorvaukset hoidetaan;
- 8) millaisia palveluja ja millaista avustamista vammaisilla ja liikuntarajoitteisilla matkustajilla on käytettävissään ja miten niistä tiedotetaan.

Liikenneluvan haltijan tai liikenneluvan haltijoiden yhteenliittymän on julkaistava laatuvaatimuksensa yrityksen tai yhteenliittymän Internet-sivuilla. Laatuvaatimusten tulee olla myös muulla tavalla helposti yleisön ja matkustajien saatavilla ilman korvausta.

55 §

Liikennepalvelun virhe

Liikennepalvelun tulee laadultaan ja muuten vastata sitä, mitä matkustajalle on luvattu tai mitä hänellä on yleensä samanlaisen palvelun yhteydessä oikeus olettaa. Liikennepalvelussa on virhe, jos liikennepalvelun tarjonta ei vastaa liikenneluvassa tai toimivaltaisen viranomaisen ja liikenteenharjoittajan välisessä sopimuksessa määriteltyä taikka mitä voidaan katsoa sovitun.

Liikennepalvelussa on virhe, jos:

- 1) liikenneluvan tai sopimuksen mukaista pikavuoroa ei ajeta;
- 2) pikavuoroliikenteen vuoro myöhästyy enemmän kuin 30 minuuttia siitä, mitä aikataulussa on vahvistettu;
- 3) liikennepalvelun laatu on liikenneluvan haltijan tai liikenneluvan haltijoiden yhteenliittymän laatuvaatimuksissa määriteltyä laatua heikompaa tai
- 4) liikennepalvelu ei vastaa markkinoinnissa annettuja tietoja.

56 §

Matkustajan ilmoitusvelvollisuus

Matkustaja ei saa vedota virheeseen, ellei hän ilmoita virheestä liikenneluvan haltijalle kohtuullisessa ajassa sen jälkeen kun hän on havainnut virheen tai hänen olisi pitänyt se havaita.

Matkustaja saa 1 momentin estämättä vedota virheeseen, jos virhe on aiheutunut liikenneluvan haltijan tahallisuudesta tai törkeästä huolimattomuudesta taikka jos liikennepalvelun laatu on olennaisesti heikompaa kuin se mitä liikenneluvan haltijan tai liikenneluvan haltijoiden yhteenliittymän määrittelemissä laatuvaatimuksissa on todettu.

57 §

Matkalipun hinnan alennus ja palautus sekä sopimuksen purku

Jos liikennepalvelussa on virhe, matkustajalla on oikeus virhettä vastaavaan matkalipun hinnan alennukseen tai palautukseen.

Matkustajalla on oikeus purkaa sopimus, jos virhe on matkustajan kannalta olennainen tai muuta seurausta ei voi pitää matkustajan kannalta kohtuullisena.

58 §

Vahingonkorvaus

Matkustajalla on oikeus korvaukseen vahingosta, jonka hän kärsii liikennepalvelussa olevan virheen vuoksi.

Matkustajalla ei kuitenkaan ole oikeutta vahingonkorvaukseen jos liikenneluvan haltija osoittaa, että virhe johtuu ylivoimaisesta esteestä kuten poikkeuksellisista sääolosuhteista, luonnonkatastrofista, viranomaisen toimista aiheutuneista esteistä tai lakosta, työsulusta tai muusta vastaavasta tapahtumasta, jota luvanhaltijan ei voida kohtuudella edellyttää ottaneen huomioon ja jonka seurauksia hän ei kohtuudella olisi voinut välttää.

Virheestä aiheutuneesta välillisestä vahingosta liikenneluvan haltija vastaa vain, jos virhe on aiheutunut liikenneluvan haltijan huolimattomuudesta. Välillisenä vahinkona pidetään:

- 1) ansion menetystä, joka matkustajalle aiheutuu virheen tai siitä johtuvien toimenpiteiden vuoksi;
- 2) vahinkoa, joka johtuu muuhun sopimukseen perustuvasta velvoitteesta;
- 3) vahinkoa, joka johtuu matkustajan tarvitseman jatkoyhteyden menettämisestä.

59 §

Tiedotus matkustajan oikeuksista

Liikenneluvan haltijan on tiedotettava matkustajille heidän tämän luvun mukaisista oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan sekä oikeussuojakeinoista.

60 §

Palvelun yhteydessä aiheutuneet omaisuus- ja henkilövahingot

Liikenneluvan haltijan on korvattava asiakkaan matkatavara, jos se on vahingoittunut sen ollessa luvan haltijan hallinnassa tai valvonnassa edellyttäen että matkustaja ei saa korvausta liikennevakuutuslain (279/1959) nojalla. Liikenneluvan haltija ei kuitenkaan ole velvollinen korvaamaan vahinkoa jos hän osoittaa, että vahinko ei johtunut hänen huolimattomuudestaan.

Henkilövahinkojen korvaamiseen sovelletaan liikennevakuutuslakia.

61 §

Kuluttajansuojalain soveltaminen

Matkustajan ja liikenneluvan haltijan väliseen oikeussuhteeseen sovelletaan lisäksi kuluttajansuojalakia (38/1978).

9 luku

Erinäiset säännökset

62 §

Oikaisuvaatimus ja muutoksenhaku

Tämän lain 4 ja 5 luvun sekä 49-50 §:n ja 66 §:n nojalla tehtyyn päätökseen saa hakea muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

Ajoneuvohallintokeskuksen 20 §:ssä tarkoitetun kokeen hylkäämiseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Koesuoritukseen saa hakea oikaisua Ajoneuvohallintokeskukselta. Hylkäävään päätökseen on liitettävä ohjeet oikaisuvaatimuksen tekemiseksi. Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa siitä, kun henkilö sai tiedon hylkäämisestä. Muutoksenhausta oikaisuvaatimusta koskevaan Ajoneuvohallintokeskuksen päätökseen säädetään 2 momentissa.

63 §

Asiakirjan esittämisvelvollisuus

Liikennettä harjoitettaessa tulee autossa olla mukana joukkoliikenneluvan myöntävän viranomaisen oikeaksi todistama jäljennös joukkoliikenneluvasta ja tarvittaessa yhteisöluvan virallinen jäljennös tai kansainvälisen sopimuksen edellyttämä lupa tai muu asiakirja, jotka on vaadittaessa esitettävä poliisi-, tulli- ja rajavartiomiehelle.

64 §

Kuljetuksen keskeyttäminen

Poliisi-, tulli- tai rajavartiomiehen tulee keskeyttää kuljetus, jonka suorittaja ei voi heti esittää 63 §:ssä tarkoitettua asiakirjaa, jollei ole erityistä syytä sallia kuljetuksen jatkumista.

Jos kuljetus keskeytetään, on poliisi-, tulli- ja rajavartiomiehellä oikeus tarvittaessa ottaa ajoneuvon rekisteriote ja -kilvet haltuunsa. Ne on annettava takaisin, kun perustetta kuljetuksen keskeyttämiselle ei enää ole

65 §

Rangaistussäännökset

Joka harjoittaa ammattimaista henkilöliikennettä linja-autolla ilman tässä laissa tarkoitettua joukkoliikennelupaa tai reittiliikennelupaa taikka kutsujoukkoliikennelupaa, on tuomittava *luvattoman linja-autoliikenteen harjoittamisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Joka luovuttaa joukkoliikenneluvan tai reittiliikenneluvan taikka kutsujoukkoliikenneluvan toisen käyttöön tai laiminlyö liikenneluvan mukana pitämisen tai luvan esittämisvelvollisuuden, on tuomittava *liikenneluparikkomuksesta* sakkoon.

66 §

Tietojen luovuttaminen viranomaiselle

Liikenteenharjoittajalla on velvollisuus liike- ja ammattisalaisuuden estämättä luovuttaa liikenne- ja viestintäministeriölle harjoittamansa liikenteen tarjontaa ja toteutunutta kysyntää koskevia tietoja tilastointia ja tutkimusta sekä valtakunnallisen liikenteen palvelutason määrittelyä varten.

Liikenteenharjoittajalla on velvollisuus liike- ja ammattisalaisuuden estämättä luovuttaa 3 luvussa tarkoitetuille toimivaltaisille viranomaisille niiden toimivaltaan kuuluvan liikenteen tarjontaa ja toteutunutta kysyntää koskevia tietoja palvelutason määrittelyä ja liikenteen suunnittelua varten sekä viranomaisen pyytämät tiedot sen toimivaltaan kuuluvan liikenneluvan myöntämistä ja peruuttamista sekä sen nojalla harjoitetun liikenteen valvontaa varten. Liikenteen reitti- ja aikataulutietoja on tarvittaessa luovutettava myös liikennepalveluista tiedottamista varten.

Edellä 1 ja 2 momentissa mainituilla viranomaisilla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus luovuttaa saamiaan tietoja toiselle viranomaiselle edellyttäen, että tietojen käyttötarkoitus ei muutu. Viranomaisella on myös oikeus sisällyttää saamiaan liikenteen kysyntään liittyviä tietoja liikenteen järjestämistä koskevan tarjouskilpailun tarjouspyyntöön. Viranomaisella on oikeus julkistaa liikenteen reitti- ja aikataulutiedot sekä luovuttaa niitä joukkoliikenteen palvelutasoa parantaviin ja sen kilpailukykyä edistäviin tarkoituksiin.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettut tiedot on luovutettava viranomaisen pyynnöstä, viipymättä, viranomaisen pyytämässä muodossa ja maksutta. Jos tietoja ei anneta pyynnöstä tai kehotuksesta huolimatta kohtuullisessa, vähintään kuukauden määräajassa, viranomainen voi velvoittaa joukkoliikenneluvan haltijan korjaamaan laiminlyöntinsä. Viranomainen voi asettaa velvoitteen tehosteeksi uhkasakon siten kuin uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

67 §

Henkilörekisteritiedot

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada joukkoliikenneluvan hakijaa, haltijaa ja liikenteestä vastaavaa henkilöä koskevia tietoja rikosrekisteristä, sakkorekisteristä, ajoneuvoliikennerekisteristä, ulosottorekisteristä ja verotuksen tietojärjestelmästä joukkoliikenneluvan ja yhteisön kansainvälistä liikennettä koskevan asetuksen 3 a artiklassa tarkoitettun yhteisön liikenneluvan myöntämistä ja peruuttamista koskevien asioiden käsittelyä varten.

68 §

Valtuutussäännös

Edellä 14 §:n 1 momentissa tarkoitettujen yleisten sääntöjen tarkemmasta sisällöstä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

10 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

69 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 3 päivänä joulukuuta 2009.

Tällä lailla kumotaan 15 päivänä helmikuuta 1991 annettu laki luvanvaraisesta henkilöliikenteestä tiellä laki (343/1991) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen sekä 15 päivänä heinäkuuta 1994 annettu asetus luvanvaraisesta henkilöliikenteestä tiellä (666/1994) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

70 §

Siirtymäsäännökset

1. Edellä 4 §:ssä tarkoitettu joukkoliikenteen palvelutason määrittely on laadittava vuoden 2011 loppuun mennessä. Ennen tämän lain voimaantuloa laaditut joukkoliikenteen palvelutason määrittelyt ovat voimassa vuoden 2013 loppuun asti.
 2. Edellä 54 §:ssä tarkoitetut liikennepalvelujen laatuvaatimukset on laadittava vuoden 2011 loppuun mennessä.
 3. Edellä 10 §:ssä, 11 §:n 2 momentissa, 12 §:n 1 momentissa, 13 §:n 1 momentissa, 14 §:n 1 momentissa sekä 15 §:n 1 momentissa tarkoitettuja toimivaltaisia viranomaisia ovat vuoden 2009 loppuun asti elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sijasta lääninhallitukset. Edellä 12 §:n 2 momentissa tarkoitettuja viranomaisia ovat vuoden 2009 loppuun asti momentissa mainittujen lisäksi Espoon, Helsingin ja Vantaan kuntien viranomaiset sekä 12 §:n 2 momentissa ja 14 §:n 1 momentissa tarkoitettu viranomainen pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunta Helsingin seudun joukkoliikenneviranomaisen sijasta.
 4. Ennen tämän lain voimaantuloa myönnetty joukkoliikenneluvat ovat sellaisenaan voimassa luvassa määrätyn ajan.
 5. Ennen tämän lain voimaantuloa myönnetty linjaliikenneluvat katsotaan palvelusopimusasetuksen 8 artiklan 3 kohdan b ja d kohdissa tarkoitetuiksi julkisia palveluhankintoja koskeviksi sopimuksiksi, joiden soveltamista voidaan asetuksen mukaisesti jatkaa niiden voimassaoloajan päättymiseen asti edellyttäen, että 14 §:ssä tarkoitettu toimivaltainen viranomainen on päättänyt tai päättää soveltaa toimialueellaan palvelusopimusasetusta. Lisäksi edellytetään 6 kohdan mukaista toimenpidettä.
 6. Jos toimivaltainen viranomainen päättää soveltaa toimialueellaan palvelusopimusasetusta, sen on tehtävä jokaisen linjaliikennettä harjoittavan liikenteenharjoittajan kanssa sen jokaista linjaliikennelupaa koskeva sopimus, jossa asetetaan julkisen palvelun velvoite ja myönnetään liikenteenharjoittajalle yksinoikeus julkisen palvelun velvoitteiden täyttämistä. Tällaista sopimusta kutsutaan siirtymäajan liikennöintisopimukseksi, jota ei edellä hankintalain 74 §:ssä tarkoitettu hankintapäätös. Ennen tämän lain voimaantuloa myönnetty linjaliikennelupa liitetään sopimukseen. Jos liikenteenharjoittaja ei halua tehdä sopimusta, linjaliikennelupa katsotaan tämän lain 22 §:ssä tarkoitetuksi reittiliikenneluvaksi ja siihen sovelletaan 7 kohdassa mainittuja säännöksiä.
 7. Jos viranomainen ei päättää soveltaa toimialueellaan palvelusopimusasetusta, ennen tämän lain voimaantuloa myönnettyjä linjaliikennelupia pidetään tämän lain 22 §:ssä tarkoitettuina reittiliikennelupina ja ne ovat voimassa luvassa määrätyn ajan ja niihin sovelletaan, mitä tämän lain 27 §:n 2 momentissa säädetään reittiliikenneluvan muuttamisesta, 32-34 §:ssä liikenneluvan peruuttamisesta sekä 35 §:ssä varoituksen antamisesta ja peruuttamisperusteen korjauskelpoisuudesta. Poiketen siitä mitä 33 §:ssä ja 47 §:n 2 momentissa säädetään, linjaliikennelupa on kuitenkin peruutettava luvanhaltijan pyynnöstä myös siinä tapauksessa, että sen nojalla on harjoitettu liikennettä vuotta lyhyemmän ajan.
- Ennen tämän lain voimaan tuloa tehty henkilöliikennelaissa tarkoitettua ostoliikennettä koskevat sopimukset ovat voimassa sopimuksen mukaisen ajan, ellei sopimuksesta tai sen soveltamisesta muuta johdu. Sama koskee kutsujoukkoliikenteen harjoittamista koskevia sopimuksia silloin, kun liikennettä on sopimuksen mukaan harjoitettava tilausliikenteenä.

Laki taksiliikennelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 2 päivänä maalikuuta 2007 annetun taksiliikennelain (217/2007) 2 §:n 2 ja 3 kohta sekä lisätään 3 §:ään uusi 4 momentti ja 4 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

2 §

Määritelmät

2) *palvelusopimusasetuksella* rautateiden ja maanteiden julkisista henkilöliikennepalveluista sekä neuvoston asetusten (ETY) N:o 1191/69 ja (ETY) N:o 1107/70 kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1370/2007;

3) *taksiluvalla* hakemuksesta myönnettävää liikennelupaa, joka oikeuttaa luvanhaltijan harjoittamaan tilausliikennettä ja palvelusopimusasetuksessa tarkoitettua liikennettä yhdellä henkilöautolla tai yhdellä esteettömyyttä koskevat vaatimukset täyttävällä henkilöautolla koko maassa Ahvenanmaan maakuntaa lukuun ottamatta;

3 §

Lain soveltamisala

Tämän lain §:ää sovelletaan henkilöiden kuljettamiseen L5e-L7e -luokan ajoneuvoilla korvausta vastaan.

4 §

Luvanvaraiset kuljetukset

Henkilöiden kuljettaminen tiellä L5e-L7e -luokan ajoneuvoilla (kolmipyörä, kevyt nelipyörä, nelipyörä) korvausta vastaan on kielletty.

3.

Laki seutuyhteistyökokeilusta annetun lain 9 ja 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 28 päivänä kesäkuuta seutuyhteistyökokeilusta annetun lain (560/2002) 9 §:n 1 kohta sekä 10 § seuraavasti:

9 §

Kokeiluseudun osallistuminen eräisiin lupahallinnon päätöksiin

Kokeiluseudun kunnat voivat sopia, että ne antavat lausunnon seuraavissa asioissa:

1) joukkoliikennelain () mukaiset yksinomaan kokeiluseudun alueella harjoitettavan reittiliikenteen ja kutsujoukkoliikenteen mukaiset liikenneluvat;

10 §

Kokeiluseudun joukkoliikenteen palvelutason määrittely

Kokeiluseudun kunnat voivat sopia, että ne laativat yhteisen joukkoliikennelain 4 §:n mukaisen joukkoliikenteen palvelutason määrittelyn

4.

Laki Kainuun hallintokokeilusta annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 9 päivänä toukokuuta 2002 Kainuun hallintokokeilusta annetun lain (343/2003) 10 §:n 3 kohta seuraavasti:

10 §

Maakuntavaltuuston tehtävät kansallisen kehittämisrahoituksen hallinnoinnissa

Maakuntavaltuusto päättää Kainuun kehittämisrahan jakamisesta eri viranomaisille seuraaviin käyttötarkoituksiin:

3) joukkoliikennelain 45 §:n 1 kohdan mukaisiin korvauksiin liikenteenharjoittajien kanssa tehtyjen sopimusten mukaisesti;

5.

Laki indeksiehdon käytön rajoittamisesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 21 päivänä joulukuuta 2000 Indeksiehdon käytön rajoittamisesta annetun lain (1195/2000) 2 §:n 12 kohta seuraavasti:

2 §

Poikkeukset

Tätä lakia ei sovelleta:

12) rautateiden ja maanteiden julkisista henkilöliikennepalveluista ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 1191/69 ja (ETY) N:o 1107/70 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1370/2007 tarkoitettuun julkisia palveluhankintoja koskevaan sopimukseen;
